

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра фінансів

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан економічного факультету
Анатолій ДІБРОВА
від “28” серпня 2024 р.

“СХВАЛЕНО”
на засіданні кафедри фінансів
Протокол № 1 від “16” серпня 2024 р.
Завідувач кафедри
Наталія ШВЕЦЬ

“РОЗГЛЯНУТО”
Гарант ОП «Корпоративні фінанси»
Лариса ОЛІЙНИК

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІНАНСОВІ РИЗИКИ КОРПОРАЦІЙ**

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
Освітня програма «Корпоративні фінанси»
Факультет (ННІ) Економічний
Розробник: доцент кафедри фінансів, к.е.н., доцент Стороженко О.О.

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни
Фінансові ризики корпорацій

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	
Освітня програма	Корпоративні фінанси	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	4	-
Семестр	8	-
Лекційні заняття	30 год.	- год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	- год.
Лабораторні заняття	- год.	- год.
Самостійна робота	90 год.	- год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	- год.

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування у студентів компетентностей щодо використання системи знань з управління фінансами корпорацій, визначення стратегії і тактики фінансового забезпечення корпорацій, набуття необхідної сукупності теоретичних і практичних знань, вмінь та навичок для використання технологій та інструментарію фінансового управління корпораціями.

Для досягнення мети поставлені такі **основні завдання**:

- дослідити теоретичні основи організації фінансів корпорацій та реалізації фінансового менеджменту;
- оволодіти вмінням використання знань щодо основ організації фінансів корпорацій та реалізації фінансового менеджменту в умовах практичної діяльності або у процесі навчання для ефективного формування, розподілення та управління фінансовими ресурсами корпорацій на основі результатів аналізу та планування з метою формування оптимальних стратегічних і тактичних напрямів їх функціонування;
- провести аналіз взаємозв'язків структурних елементів системи забезпечення фінансового менеджменту та оволодіти вмінням використання їх практичної демонстрації для прийняття оптимальних фінансових рішень щодо визначення активів та джерел фінансування з метою забезпечення необхідного фінансового стану корпорацій.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 3. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК12. Здатність формувати та приймати фахові рішення у сфері корпоративних фінансів суб'єктів господарювання аграрного сектору економіки.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 5. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПРН 24. Знати і вміти застосовувати методи та інструменти ідентифікації та розв'язання проблем в сфері корпоративних фінансів.

2. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної форми здобуття вищої освіти.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма								Заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи поняття фінансового ризику														
Тема 1. Сутність і види фінансових ризиків корпорацій	1-2	16	3	3			10							
Тема 2. Основи оцінки фінансових ризиків	3-4	18	4	4			10							
Тема 3. Кредитний ризик	5-6	20	4	4			12							
Тема 4. Валютний ризик	7-8	21	4	4			13							
Разом за змістовим модулем 1	75		15	15			45							
Змістовий модуль 2. Види фінансових ризиків та фінансова безпека корпорацій														
Тема 5. Процентний ризик	9-10	18	4	4			10							
Тема 6. Ринковий ризик	11-12	20	4	4			12							
Тема 7. Соціальний ризик	13	16	3	3			10							
Тема 8. Фінансова безпека корпорацій агропромислового комплексу: ризики, стратегії та механізми захисту	14-15	21	4	4			13							
Разом за змістовим модулем 2	75		15	15			45							
Усього годин	150		30	30			90							
Курсовий проект (робота) з _____ (якщо є в робочому навчальному плані)			-	-	-		-		-	-	-		-	
Усього годин	150		30	30			90							

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Сутність і види фінансових ризиків корпорацій	3
2	Основи оцінки фінансових ризиків	4
3	Кредитний ризик	4
4	Валютний ризик	4
5	Процентний ризик	4
6	Ринковий ризик	4
7	Соціальний ризик	3
8	Фінансова безпека корпорацій агропромислового комплексу: ризики, стратегії та механізми захисту	4
	Разом	30

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Зміст виконаної роботи	Кількість годин
1	Розглянути теоретичні основи та принципи фінансових ризиків	10
2	Розкрити місце та значення фінансових ризиків корпорацій в економіці країни	10
3	Проаналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан кредитного ризику.	12
4	Проаналізувати основні складові валютного ризику та розглянути фактори впливу (внутрішні та зовнішні)	13
5	Проаналізувати основні складові валютного ризику та розглянути фактори впливу (внутрішні та зовнішні)	10
6	Проаналізувати основні складові процентного ризику та дати характеристику сучасного стану банківської системи країни	12
7	Проаналізувати вплив соціального ризику на життєдіяльність корпорацій та формування стратегій розвитку країни в цілому	10
8	Охарактеризувати основні засади фінансової безпеки корпорацій агропромислового комплексу. Знайти приклади вдалого вирішення концептуальних проблем ризиків в міжнародній практиці	13
	Разом	90

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- модульні тести;
- реферати;
- розрахункові роботи;
- інші види.

6. Методи навчання

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (тезування, анотування, рецензування, складання реферату чи доповіді);
- відео метод (дистанційний, мультимедійний, веб-орієнтований тощо);
- самостійна робота (виконання завдання);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти;
- інші види.

7. Методи оцінювання

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- реферати, есе;
- презентації;
- інші види.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Оцінювання знань здобувача відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл.1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни (на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2979>;
- Стороженко О.О. Фінансові ризики корпорацій: методичні матеріали для вивчення дисципліни здобувачами вищої освіти денної форми навчання освітнього ступеня «Бакалавр» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Київ: НУБіП України, 2024.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Барановський О. І. Сутність і різновиди фінансових криз. *Фінанси України*. 2009. № 5. С. 3–20.
2. Гусак Д. В. Збірник задач з теорії випадкових процесів та її застосувань у фінансовій математиці та теорії ризику. Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: ВПЦ «Київський ун-т», 2018. 287 с.
3. Гусак Д. В. Збірник задач з теорії випадкових процесів та її застосувань у фінансовій математиці та теорії ризику. Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: ВПЦ «Київський ун-т», 2018. 287 с.
4. Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів» від 19.06.2020 р.
5. Закон України «Про валюту і валютні операції» №2473-VIII від 21.06.2018 р.
6. Клапків М. С. Страхування фінансових ризиків: монографія. Тернопіль: Економічна думка, Карт-бланш, 2012. 570 с.
7. Красавіна Л.Н. Проблеми запобігання кризи на фінансовому ринку. Київ: Фінанси і кредит, 2018. 184 с.
8. Лактіонова О. А. Буферизація фінансової стабільності на основі формування механізму макропруденційного регулювання. *Економіка, організація, управління*. 2016. С. 127–142.
9. Матеріали семінару НБУ «Впровадження вимог Положення про організацію системи управління ризиками в банках України та банківських групах (для банків)». URL: https://old.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=79051024&cat_id=77863483
10. Методичні рекомендації з управління ризиками в платіжних системах, 2020. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/metodichni-rekomendatsiyi-z-upravlin-nya-rizikami-v-platijnih-sistemah>
11. Фінансова безпека домогосподарств в Україні: сучасні проблеми та механізм забезпечення: монографія, за заг.ред д.е.н., професора Б.І. Пшика. Колектив авторів Б.І. Пшик – керівник авторського колективу (вступ, підрозділ 3.4.2, висновки), М.С. Зварич (підрозділи 1.1-1.3, 3.1-3.3, розділ 2), Я.М. Кашуба (підр. 3.4.1), Слобода Л.Я. (підрозділ 1.4). Університет банківської справи. Львів, СПОЛОМ. 2020. 138 с.

12. Стороженко О.О., Чмерук Г.Г. Трансформація фінансових відносин суб'єктів господарювання. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Економічні науки». 2019. № 34 (104). С. 129-134.

13. Стороженко О.О., Чмерук Г.Г. Специфіка організації економічних відносин суб'єктів господарювання в умовах цифровізації економіки. Електронний науково-практичний журнал «Інфраструктура ринку. Одеса. 2020. Випуск 39/2020. С. 409-417

14. Storozhenko Oksana. PROBLEMS OF DEVELOPMENT OF THE TAX SYSTEM OF UKRAINE IN MODERN CONDITIONS. The 8th International scientific and practical conference “Global science: prospects and innovations” (March 28-30, 2024) Cognum Publishing House, Liverpool, United Kingdom. 2024. pp. 373-377

15. Storozhenko Oksana. ECONOMIC PROBLEMS OF UKRAINE'S AGRO-INDUSTRIAL COMPLEX DURING RUSSIA'S MILITARY AGGRESSION: REVIEW. Економіка та управління бізнесом. 2024. Том 15. №2

16. Storozhenko Oksana. The Role of Financial Risks in Shaping Research Culture in Agricultural Higher Education Institutions: Challenges and Pathways for Mitigation. Науково-педагогічне стажування «Формування науково-дослідної культури в аграрних закладах вищої освіти» 27 січня – 9 березня 2025 року. м. Рига, Латвійська Республіка

Інформаційні ресурси

1. Сайт Світового валютного фонду. URL: <http://www.imf.org>;
2. Базельський комітет із банківського нагляду (Basel Committee on Banking Supervision). URL: <http://www.bis.org>;
3. Сайт Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.ssmc.gov.ua>;
4. Сайт Світової федерації фондових бірж. URL: <http://www.ssmc.gov.ua>;
5. Сайт Національного банку України. URL: www.bank.gov.ua;
6. Сайт Першої фонові торгівельної системи. URL: www.pfts.com;
7. Сайт Державного комітету статистики України. URL: www.ukrstat.gov.ua;
8. Сайт Світового банку. URL: www.worldbank.org.
9. *Global Financial Stability Report (GFSR) ½ year issues*. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/GFSR/Issues/2018/04/02/Global-Financial-Stability-Report-April-2018>
10. Essentials of Risk Measurement – FinanceTrain. URL: <http://financetrain.com>